

# moj mali pas

miroslav toholj

**M**aj je. Njih dvoje idu krivudavom stazom koja vodi uz rijeku. Staza se čas penje, čas spušta brežuljkom.

Mladić lijevom rukom obuhvata djevojčin struk. Ona se naginje i bere neki žuti cvijet.

U gornjem toku prema kraju livada, u zasjenicama, rijeka je bistrija i plahija. Staza, kojom idu, prolazi kraj velikog zdanja banjskog liječilišta, u sa-sušenoj ilovači, još dok je bila vlažna, otisnuti su tragovi obuće i štaka, invalidskih kolica i štapova.

Otisak štapa čine četiri koncentrična kruga. Desno je, dakle, rijeka, lijevo njive i zazelenjeli bregovi. U isparčanim zasadima ljudi plijevе korov, grupice invalida prolaze, kojekako, i ne obraćaju pažnju na ljubavne parove u sjenei vrba.

U daljini se već zapaža bijeli kamen iz kojeg na mahove prskaju mlazevi ljekovite vode. To je, dakle, taj ljekoviti izvor s kojega će se napiti.

Bogalji iz sakupljenih pregršti srču vodu održavajući mjeru pobožnosti.

U vodi se prelijeva nekoliko nijansi boja. Zelena, žuta, i boja rđe. Rastopljeni minerali fosfora, kalcijuma i gvožđa, pod kosim sunčevim zrakama, u raspršenom mlazu miješaju se u luku sićušne duge. Tada se njihova nijansa ne može odrediti, osim ako se pažljivo osmotri sliv bijelog kamena na kojem se vijekovima taložio kamenac.

Na ustima zarđale cijevi rasprskavaju se mjehurici gasa.

Uzdužna i eliptična raspuklina crvenkastogarave boje u čistoj bijeloj kori kamenca, sličnoj ženskoj puti, zdjelica u koju se slijeva voda iz usta cijevi, mladića podsjeća na nešto živo. Istodobno raspaljuje njegovu maštu i sada mu je jasno da je prirodna stvar s podjednakim smislom i u živim i u mrtvim stvarima. Rukom ponovo seže za djevojčinim strukom, ali ona se naginje nad izvorom i prvi put kuša vodu zasićenu otopinama, da bi lice potom zgrčila u grimasu bljutavosti.

Mlaz se pomjera na različite strane, skupljenim šakama teško se može uhvatiti u naletu, i mladić odustaje od pokušaja da ga uhvati. Kao da zemlja iz koje mlaz izlazi – diše, ritam se može predvidjeti, ali snaga toga disanja ne. I mladić skreće pažnju na bijele pjegice taloga na djevojčinim lakovanim cipelama. Kao rosom zaljepljene latice ružičastog behara. Ružičaste pjege na crnoj podlozi.

Konačno, djevojka prostire svoju jaknu i liježe na nju.

Maločas je na ovom mjestu sjedio neki bogalj. Digao se uz pomoć štapova, otpio gutljaj i udaljio se nizvodno.

Sjedajući, mladić osjeti da su zemlja i trava zadržale toplotu bogaljevog tijela.

Istodobno, mladić opaža u strani iza gustiša, iznad njihovog mjesta, dvije dječije glave. Skrivaju se opazene. Uvijek se isto ponavlja – razmišlja on – oni što su se jednom šunjali i tajno motrili, jednom sjede, a oko njih se šunjaju i tajno motre oni što će jednom sjedjeti dok se oko njih budu šunjali i tajno motrili oni što će jednom sjedjeti dok se oko njih budu šunjali i tajno motrili. Uloge su vječne, samo se akteri mijenjaju.

Potom mladić skreće pogled ka grupici ljudi koji su im se stazom primicali.

Grupicu koja se približavala pratio je mršavi krupni vučjak, koga uzalud tjeraju jer on se ne udaljava.

I djevojka je opazila psa. Ovaj pas – razmišlja ona – snažan i koščat, u stvari predstavlja oličenje zla u životinjskom carstvu, jer moj mali pas, koga ću jednom imati, sada bi u očajničkom strahu pobjegao pred ovom aveti, i nikad više ne bi bio umiljat kao prije, i ne bi više bilo njegove dobre čudi, u stvari, on bi pred ovim zlom postao drugo zlo. I on bi, takođe, postao samo karika u jednom neprekidnom lancu.

Pas koji se primakao skače na izvorsku stijenu i nekim posebnim čulom određuje unaprijed kada će se pojaviti pritajeni mlaz. Potom jezikom vješto hvata tekućinu, sa strane, skače i otesa krzno vrata. Eto, i on se poji na istom izvoru.

Sada na scenu stupaju dvije skrivene dječake glave iza žbunja. Mladić pokadšto pogleda gore i ponovo se vraća posmatranju slobodnih djevojčinih grudi koje se ravnomjerno sporo dižu i spuštaju.

Ležeći, ona ga miluje, zagleda se u njegove oči, stiska koljena i on sluša zvuk koji proizvode tanke čarape tarući se jedna o drugu.

Mladić više ne može da izdrži. Naglo se diže i gleda prema žbunju koje prikriva posmatrača. Kad spusti pogled, zapaža napućenu bjelinu među djevojčinim nogama, u trenu kad se ona prodiže i rukama skuplja kosu u čvor za zatiljku. Mladić pada na koljena i zadržava se u tom položaju oborene glave.

Tada je pored njih nešto lupnulo. Kamenčić je odskočio i otkotrljao se prema stijeni.

Dosadilo im – misli on – čekaju cio sat.

– O čemu sada misli – pita se ona.

Primjećuju kako se jedan od dječaka, onaj u plavom dresu, izmiče natraške; onaj drugi već je u bjekstvu, iskršava na vrhu brežuljka i u zamahu hita drugi kamen. Djevojka odskaka ustranu.

Pokrenuti iz svoje sigurnosti, mladić i djevojka sada kreću stazom nizvodno. Dok se polagano spuštaju dječaci ih (onaj drugi je sa štapom za ribu) paralelnim kretanjem na dovoljnom odstojanju prate idući padinom ukoso.

Djevojka ih poziva da siđu i da razgovaraju. Oni uspire i ponovo dozivaju zvižducima, slijedeći ih kao dva iskusna vučiča.

Njih dvoje se ne obaziru, smiju se, traže nešto u travu pognuvši se, ona otkida mladi struk bokvice.

Dječaci su uporni u dozivanju, te ratari prekidaju posao i posmatraju raštrkan prizor.

– Dodite ovamo! – ona ponovo doziva dječake.

Dječaci pokazuju rukom mladića: – Uхватиće nas.

– Neće vam ništa, ja vam garantujem slobodu – uzvraća djevojka obećanjem, i nastavlja: – Koliko imate godina?

– Dvije hiljade – uzvraćaju dječaci.  
– Stari ste kao dinosaurusi. U muzej vas treba staviti...

Kikot na padini.

– Ne, stvarno, koliko imate godina, ali posebno! – pripreti ona ozbiljno prstom.

– Deset i trinaest – stiže stidljiv odgovor.

– Znači, i vi se već zaljubljujete!

– Pa, jeste!

– E, onda možemo razgovarati... Zašto nas ne ostavite na miru da se ljubimo?

Šokantna pauza na padini. Zakikotaše se:

– Vi hoćete nešto drugo! – oglašise svoju sumnju.

– Pa, mi to tako zovemo – kaže djevojka.

Sve ovo vrijeme mladić se smješka, čudi i potajno nervira.

Postidjeni njenom posljednjom rečenicom, dječaci zaostaju i u luku se spuštaju ka vodi.

Napokon mladić spusti ruku oko njenoga stasa i osjeti jedrinu.

Iz bunkerčeta sagrađenog od granja, lišća i mulja, iz svoje sigurne i skrovite rupe kraj same vode, ciknuše u gonjenju dva skašena vodena pacova. Mladić sada pod rukom osjeća kako se djevojka stresa od neke groze, skuplja plečke i steže koljena.

# apocalypse chic

jaroslav spevak jesenski

**L**agalo se i onda, još kako. Neka mi oprostite pedagozi i ostali globalni reformatori, ali i mi smo bili samo budući odrasli. Slično kao među odraslima, najviše sklonosti ka laganju pokazivali su oni najmanje razumni.

Koje laži su u našem društvu bile najčešće:

1. Problematika natprirodnih bića i susreti s njima.
2. Krst na crkvi (odnosno: dva krsta), njihove dimenzije i događaji u vezi s njima.
3. Atomsko oružje i mogućnosti njegove upotrebe, s posebnim akcentom na odnose supersila (SFRJ – SSSR – SAD).
4. Razno

Sramota ali vešt u upadu vojske Varšavskog pakta na teritoriju ČSSR-a zatekla me prilično nespremnog. Taman sam krenuo da ispred kuće berem kamilicu.

Dečak je bacio kutiju u travu, što je uznemirilo mrkog leptira, i potrčao niz ulicu. Uskoro, iza rib-